

Литургијске беседе Владике шумадијског Јована

Гворили су: протојереји-ставрофори др Зоран Крстић и др Драгомир Сандо, протонамесник Драган Поповић, јереј Ђорђе Лазаревић, ђакон др Сава Милин и г. Негослав Јованчевић.

Заједнички утисак свих присутних, потврђен речима поменутих говорника, јесте да иза издања стоји много више од рада, а то је сами јеванђељски живот владике Јована. По речима др Драгомира Санда, проповеди су тематски јасно дефинисане, док је др Сава Милин истакао да оне одишу Светим Писмом и да излазе из чисте монашке душе која се од једанаесте године подвизавала, освећујући се три деценије у Студеници, и која, Богу хвала, две и по деценије поучава паству са архијерејског трона.

О књизи беседа Господина Јована, Епископа шумадијског

ХРИСТОЦЕНТРИЧНЕ КАТИХЕЗЕ ЗА ВЕЧНИ ЖИВОТ

Излагања ђакона др Саве Милина и протојереја ставрофора др Драгомира Санда, професора Православног богословског факултета у Београду о књизи Владике Јована “Проповеди на недељним Литургијама (2008-2012)”, Крагујевац, 26. децембар 2018. године.

Ђакон др Сава Милин, доцент:

Можемо ли да замислимо колики је труд био потребан да би се најпре саме проповеди изнедриле, да би се сакупиле, редиговале, откуцале, одштампале, па да имамо сада овако једну лепу форму у којој је духовно прегнуће Владике Јована задобило материјално рухо. Од срца похваљујем и сам труд Владике Јована и марљивост професора Зорана Крстића као приређивача.

Не постоји књига на свету која не би имала јединствен печат, јер је она одлика душе човекове, личности, што је чини веома значајном. А колико је тек значајна, ако тај печат на књигу остави душа човека који се од једанаесте године свог живота подвизавао у манастиру Клисуре, уграђивао своје биће у биће Цркве, који је тридесет година бдио и богослужио у манастиру Студеници, који је двадесет пет одина архијереј Српске православне Цркве. То је снажан печат и заоставштина за векове.

Ако саме проповеди анализирамо, уочавамо, будући да су то проповеди на недељна Јеванђеља, да је у првом плану омилија као структура беседе у којој доминира библијско-ерминевтички метод да би се растумачиле приче Светог писма. Видимо да је утемељеност на Светом писму прави печат ове књиге. Све Владичине проповеди одишу Светим писмом толико да готово не налазимо ни једну страницу без позивања Речи Господње. То је одлика свих добрих беседника, односно омилитичара.

Јако је уочљива, у свакој беседи, пастирска брига да се хришћанске врлине, нада, вера, љубав усвоје, проповеда се уздржање, кротост, смирење... Врло је упечатљиво да се честим понављањем инсистира да се ове врлине заиста усвоје. То је заиста одраз праве пастирске бригае.

Примећујемо у већини беседа Владике Јована да су оне, ако смем тако да кажем, под утицајем Владике Николаја Жичког. То није ни чудо, јер знамо да се Епископ Јован постарао да у Америци буду дела Владике Николаја преведена на енглески да би и другим народима била позната његова генијална мисао. Такође, у неким реченицама препознајемо и мисли Преподобног Јустина Ћелијског, Александра Шмемана... Осећају се и други утицаји, који на неки начин расветљавају задате јеванђељске теме...

Ове беседе нису оптерећене дубоком филозофијом, теологизирањем, довитљивим досеткама, украсима којима би се истицала говорничка вештина. Оне су сасвим природне, разумљиве свима који их слушају. Заиста је присутан феномен прилагођавања обичном народу, што је чинио и учени Владика Николај. Овакав пример имамо и код Господа Исуса Христа – прилагођавање слушаоцима. Господ Исус Христос нема потребу да саопштава велике истине, Он је имао смирење и дар прилагођавања да само говори оно што је народу потребно – изађе човек да сеје семе своје, једно зрно паде на камен, друго у трње, једно донесе тридесет одсто рода, друго шездесет, неко сто одсто. Ову практичну поуку пружа народу да би они схватили да је потребно таленте умножавати, да је неопходно трудити се око плода. Најважније је да спасавамо душе своје. Другачије је Господ причао са књижевницима и фарисејима, другачије са апостолима, другачије са Никодимом, другачије са Самарјанком. То прилагођавање аудиторијуму је одлика одличних беседника. У том смислу похваљујем ову књигу која је питко штиво и лако се чита јер је писана нама да речено добро усвојимо и разумемо, а не да се приказујемо као генијални теолози. Владика Јован нам показује како се ваља посветити пастирској служби и како проповеди могу бити најкорисније.

Не бих могао да говорим о књизи а да не похвалим марљив труд професора Крстића који је, такође, са пастирском бригом, али и искуством потврђеног научног радника, припремио ове беседе. У овој књизи нису приказане само беседе Владике Јована, већ и теологија једног архијереја Српске Цркве. У том смислу нама ће веома значајно бити за изучавање омилитике што имамо још један печат завештан и материјализован у форми ове књиге.

Протојереј ставрофор др Драгомир Сандо, ванредни професор:

Богочовек Христос који је дошао у овај свет у пуноћи времена, којим Бог Отац ствара овај свет због Њега и кроз Њега, постаје једина и права парадигма и наше живе речи и јеванђељске речи. И то се потпуно препознаје у овој збирци беседа Владике Јована. На крају Матејевог Јеванђеља читамо како Господ

упућује своје апостоле да иду и проповедају и крштавају у име Оца и Сина и Светог Духа. Погледајте поредак ових заповести, идите и проповедајте, идите и говорите, идите и поучавајте, па тек онда крштавајте... Прво Реч, Слово, па онда радња у Цркви. Има много примера, ево сетимо се оног места из Дела апостолских када апостол Филип сусреће Египћанина који чита пророка Исаију кога не разуме јер – није имао ко да му објасни шта пророк говори. Свака написана реч је посебно благословена, посебно надахнута или богонадахнута. Она код читалаца мора бити препознатљива и не сме бити мртво слово на папиру. Реч Владике Јована у овој књизи испуњава све ове услове.

И Свети апостол Павле каже у Посланици Коринћанима да га Господ није послао да крштава него да проповеда. Ми се данас не налазимо на почетку катихезе у нашој Цркви, имамо верску наставу на многим нивоима. Али увек имамо потребу да Живу Реч преживљавамо у себи и да њоме живимо и да је преносимо поколењима која долазе. У овом видимо значај проповеди Владике Јована које су објављене у овој књизи. Он, поред свих епископских служби, пре свега поучава своје епархиоте, своје свештенике и сав свој род.

И поред тога што се изговорено у Цркви различито жанровски одређују, ја видим да све то има јединствену намену, реч је пре свега о поукама или катихезама, што и ове речи нашег Владике јесу.

Ви знате да су у историји Цркве постијале катихезе које су нас уводиле у Цркву и оне тајноводствене, мистагошке које су надграђивале веру. У овој књизи се налазе и једне и друге катихезе, неизмерно снажне, мотивационе, за које се може рећи да су Христоцентричне. Све полази од Христа и све му се враћа. Са посебним задовољством сам их читао. Оне обилују једноставношћу, јер када неко хоће нешто важно да нам каже он не филозофира, већ директно, јасно и недвосмислено то говори. И увек говори истину, као што је то рађено и у овој књизи. Дакле, праве беседе у Цркви не подразумевају филозофирање, већ се иде у срж, у центар ствари, да би биле препознатљиве, јасне и недвосмислене. Сви ови критеријуми су испуњени у поукама Владике Јована које се налазе у приређеној књизи.

Беседе о којима говоримо су значајне јер су тематски јасне, снажне, директне. Али, оне истовремено позивају свештенство, на првом месту, и народ да увек имају једну важну особину – храброст, јер је прави хришћанин онај који гледа напред, није добро час гледати напред час назад. Ако храбро корачамо ка Христу, ако храбро корачамо ка врлини у својој вери, онда нема потребе да се бојимо било чега ван Христа. Тај ход ка Христу је веома важан

и он провејава кроз садржај свих беседа Владике Јована. Оне позивају и на живот у Христу. Недовољно је живети са Христом, већ је неопходно доживети га у себи.

Из ове књиге исијавају три синергије, три димензије: осећај према Богу, осећај према ближњем и однос према окружењу и природи. Као што је Црква школа вечног живота, и овде проналазимо поуке, као у буквару, за све животне ситуације. Уче нас да препознамо другог у себи, да препознамо у теби себе.

Ова књига нас уводи у савремене токове нашег живота. Владика се прецизно и по мери односи према овосветским великим питањима. Препознаје их, али не тежи да о њима даје коначан суд.

Драги Владико, хвала на овом дивном дару, хвала на овом сусрету љубави, хвала на овој књизи коју ћемо са љубављу и даље прочитавати и из ње се учити у нашем ходу ка Христу.

Извор: Епархија шумадијска

